

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	15 Tachwedd 2016
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Y Cyngorydd Eryl Williams, Aelod Arweiniol dros Addysg
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Addysg a Gwasanaethau Plant
Teitl:	Adolygiad o Ysgol Llanfair ac Ysgol Pentrecelyn

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Pwrpas yr adroddiad yw darparu gwybodaeth i'r Cabinet ar y ffordd ymlaen ynglŷn â dyfodol Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Mae'r adroddiad hwn yn gofyn am gymeradwyaeth y Cabinet ynglŷn â'r ffordd ymlaen ar gyfer y ddwy ysgol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1. Bod y Cabinet yn cytuno i swyddogion ddatblygu achos busnes am adeilad newydd ar gyfer Ysgol Llanfair.
- 3.2. Bod y Cabinet yn cytuno i gynnal y sefyllfa bresennol o ran Ysgol Pentrecelyn.

4. Manylion yr Adroddiad:

- 4.1 Ym mis Tachwedd 2012, rhoddodd Cabinet Cyngor Sir Ddinbych gymeradwyaeth i ddechrau ymgynghoriad anffurfiol ar ddyfodol addysg gynradd yn ardal Rhuthun. Amlygodd y ddogfen ymgynghori anffurfiol nifer o faterion a oedd angen rhoi sylw iddynt er mwyn sicrhau cynaliadwyedd hir dymor a gwell darpariaeth addysgol. Roedd y rhain yn cynnwys:
 - a. Cynaliadwyedd Ysgolion a Darpariaeth o Ansawdd Uchel
 - b. Lleoedd Dros Ben
 - c. Cyflwr ac Addasrwydd adeiladau ysgolion (gan gynnwys defnyddio ystafelloedd symudol)
 - d. Recriwtio Penaethiaid
 - e. Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg
- 4.2 Ym mis Ionawr 2015, cytunodd y Cabinet ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn ac agor ysgol wirfoddol a reolir Categori 2 newydd. Cwblhawyd y broses drefniadaeth ysgol ym mis Hydref 2015, â'r

bwriad yn wreiddiol i leoli'r ysgol fro newydd ar safleoedd yr ysgol bresennol ac i agor ar 1 Medi 2017, gweler y cofnodion o gyfarfod y Cabinet isod.

'PENDERFYNWYD bod y Cabinet yn -

- (a) nodi canfyddiadau'r adroddiad gwrthwynebu;
- (b) ar ôl ystyried yr uchod, mae'r Cabinet yn cymeradwyo gweithredu'r cynnig a'r diwygiad arfaethedig i gau Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn ar 31 Awst 2017, a bod Esgobaeth Llanelwy yn agor Ysgol Gynradd newydd, dwy- ffrwd Categori 2, wirfoddol a reolir gan yr Eglwys yng Nghymru o 1 Medi 2017;
- (c) bod ceisiadau am gludiant dewisol i'r ysgol categori 1 agosaf, yn cael eu hystyried fesul achos, gan ddisgyblion presennol Ysgol Pentrecelyn a'u brodyr a'u chwiorydd am weddill eu haddysg gynradd yn dilyn cau'r ysgol (ar 1 Medi 2017), a
- (d) bod yr Awdurdod Lleol wedi'i ymrwymo i fonitro safonau a chanlyniadau'r Ysgol Fro newydd a fydd yn cael eu harolygu'n rheolaidd gan y Grŵp Monitro Safonau Ysgolion, y Pwyllgor Archwilio a'r Grŵp Strategol Cymraeg mewn Addysg."

- 4.3 Er hyn, heriwyd y penderfyniad drwy'r broses o Adolygiad Barnwrol. Dyfarnodd y Llys o blaid yr hawlydd ar rai agweddau o'i her ac o ganlyniad dilëwyd y penderfyniad a wnaeth Cabinet ar 27 Hydref 2015. Gwnaeth y Llys yn glir bod y penderfyniad wedi'i ddileu ar sail weithdrefnol ac nid ar deilyngdod y cynnig. Mae aelodau wedi cael eu darparu a nodyn briffio ar ganfyddiadau'r Llys.
- 4.4 Nod yr adolygiad o ardal Rhuthun, yr oedd y cynnig hwn yn elfen ohono, oedd cyfrannu tuag at gyflawni blaenoriaeth gorfforaethol y Cyngor o "wella perfformiad mewn addysg ac ansawdd adeiladau ysgolion" ac i "ddarparu'r nifer cywir o lefydd ysgol, o'r math cywir ac yn y lleoliadau cywir." Mae cynnal darpariaeth Categori 2 yn y lleoliad hwn yn cyfrannu at gyflawni'r nod hwn.
- 4.5 O ystyried nad yw canlyniad yr adolygiad barnwrol yn beirniadu amcanion y cynnig, byddai'n gwbl resymegol i'r awdurdod ystyried a ddylid ailgychwyn yr ymgynghoriad ar yr un cynnig gan gymryd i ystyriaeth y feirniadaeth ynghylch y broses. Fodd bynnag, mae angen i'r awdurdod hefyd ystyried yr effaith ehangach yn seiliedig ar y sefyllfa bresennol. Mae diddymu'r penderfyniad yn golygu bod rhaid i'r Awdurdod Lleol ystyried o'r newydd unrhyw gynig ar gyfer y dyfodol yn seiliedig ar yr amgylchiadau presennol. Wrth wneud hynny mae'r Awdurdod Lleol yn rhoi sylw dyledus i effaith unrhyw gynigion yn y dyfodol ar gydlyniant cymunedol ac yn arbennig bod hyn yn effeithio ar y dysgwyr eu hunain. Mae'n amlwg, o drafodaethau gyda chymuned y ddwy ysgol nad oes unrhyw awydd i edrych eto ar yr un cynnig o dan yr amgylchiadau presennol. Mae'r awdurdod yn cytuno bod cynnal ymgynghoriad ar yr un cynnig, hyd yn oed gyda phroses perffaith, a risg o raniadau cymunedol pellach a heriau cyfreithiol. Mae'r un mor glir na all y sefyllfa bresennol, yn enwedig ar gyfer Ysgol Llanfair barhau a bod yr ardal angen ysgol Categori 2 cynaliadwy.

Ar sail hwn, argymhellir nad ydy mynd ymlaen at ymgynghoriad ar y cynnig blaenorol yn opsiwn i'w ddatblygu. Nid yw ychwaith yn dderbyniol i wneud dim byd.

- 4.6 Y flaenoriaeth yng nghyd-destun yr elfen hon o'r cynnig yw cynnal darpariaeth Categori 2 dwy ffrwd er mwyn llwyddo i gyflawni'r nôd o ddarparu "y nifer cywir o lefydd ysgol, o'r math cywir yn y lleoliadau cywir."
- 4.7 Er mwyn cyflawni y flaenoriaeth yma, ac o ystyried nad ydi'r argymhelliad y cynnig blaenorol yn cael ei barhau, nid yw'r Cyngor yn cynnig cymryd unrhyw gamau pellach dros ddyfodol Ysgol Pentrecelyn. Y ffordd ymlaen a ffafrir ydi i ailadeiladu ysgol Llanfair ar safle newydd. Bydd yr ysgol yn parhau i fod yn ysgol Categori 2, yr Eglwys yng Nghymru. Os yw'r aelodau'n cefnogi'r opsiwn hwn y cam nesaf fydd arolygu briff y prosiect a chadarnhau'r costau. Caiff papur ei gyflwyno i'r Grŵp Buddsoddi Strategol ar y gyllideb ddiwygiedig, yn yr un modd â phrosiectau Glasdir ac Ysgol Carreg Emlyn.
- 4.8 Bydd yr Awdurdod Lleol ynghyd a GwE y Gwasanaeth Gwella Ysgolion ar gyfer Gogledd Cymru yn parhau i gynnal a chefnogi yr ysgol yn unol a'r cyfrifioldeb statudol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Bydd y cynnig yn cefnogi'r flaenoriaeth gorfforaethol o "wella perfformiad mewn addysg ac ansawdd adeiladau ein hysgolion".

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Roedd y cynnig blaenorol ar gyfer yr ysgol fro wedi'i gynnwys yn Rhaglen Ysgolion yr 21ain ganrif. Darparwyd amcangyfrif cychwynnol o £3.4m ac fel yr adroddwyd i'r Grŵp Buddsoddi Strategol ac i'r Cabinet, buasai angen adolygu'r costau yn dilyn cwblhad y gwaith dylunio cychwynnol. Gyda newid yng nghanolbwynt y prosiect bydd angen arolygu ei gwmpas a chyflwyno adroddiad i'r Grŵp Buddsoddi Strategol unwaith y caiff hyn ei gwblhau, i nodi costau'r prosiect diwygiedig a defnydd yr arian at raid a oedd wedi'u cadw at y prosiect yn flaenorol.
- 6.2 Ni fydd gan y cynnig ynghylch Ysgol Pentrecelyn unrhyw oblygiadau cost.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les? Gellir lawrlwytho'r adroddiad Asesiad o Effaith ar Les o'r wefan a dylai gael ei gynnwys fel atodiad i'r adroddiad hwn

- 7.1 Gweler ynghlwm 2 Asesiad o Effaith ar Les – Buddsoddiad mewn addysg yn ardal Llanfair DC a Darpariaeth addysg yn Ysgol Pentrecelyn.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

- 8.1 Mae trafodaethau cychwynnol wedi'u cynnal â'r Eglwys yng Nghymru yn ymwneud â'r cynnig ar gyfer Ysgol Llanfair. Mae swyddogion wedi cwrdd â chynrychiolwyr cymuned y ddwy ysgol ac mae'n glir drwy drafodaethau anffurfiol nad oes awch i ailymweld a'r cynigion gwreiddiol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid.

- 9.1 Fel y nodwyd yn yr adroddiad, nid oes gan y cynnig i atal gweithredu o ran Ysgol Pentrecelyn unrhyw oblygiadau cost uniongyrchol. Bydd unrhyw achos busnes i ddarparu adeilad newydd ar gyfer Ysgol Llanfair yn ddarostyngedig i ddadansoddiad ariannol manwl, fel rhan o waith y Grŵp Buddsoddi Strategol, gan ystyried bod yr amcangyfrif cychwynnol o £3.4m ar gyfer y cynnig gwreiddiol wedi'i dderbyn gan yr SIG a'r Cabinet. Mae argymhellion yr adroddiad hwn felly wedi'u cymeradwyo.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1 Mae nifer o risgiau yn cael eu rheoli ar hyn o bryd ar lefel rhaglen gan y Bwrdd Rhaglen Moderneiddio Addysg. Bydd pob prosiect unigol yn cynnwys gweithdrefnau rheoli risg.

11. Pŵer i wneud Penderfyniad

- 11.1 Mae'r cynigion yn cyd-fynd â Fframwaith Polisi Moderneiddio Addysg.

Mae Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn darparu'r gofyniad deddfwriaethol i awdurdodau lleol adolygu cynigion ysgolion ac i symud cynigion ymlaen i ad-drefnu darpariaeth ysgolion..